

ΑΘΗΝΑΙ

Η ΕΥΤΕΡΗ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΜΕ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλ. 72.

Τόμος. Γ'.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗΝ 15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1850.

Ο ΔΟΥΛΟΣ. ΔΙΗΓΗΜΑ.

Πυκνὰ στίφη ἐπεσωρεύοντο καθ' ὅλας τὰς σειρὰς τῶν ὁδῶν τῶν ἀπὸ τὸ ὄρος Ἰανίκωλον εἰς τὸν Φόρον διευθυνομένων ἀνθρώπων ἀργῶν, γεννημάτων τῆς ὑπερεκχειλίσεως τοῦ πολιτισμοῦ. Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὅλον τὸ πλῆθος τῶν ἀργῶν εἰς τὴν Ῥώμην ἐξυπνῆτε μὲ τὴν ἐλπίδα διασκεδάσεώς τινος καὶ περιέμενε νὰ ἴδῃ τὴν ἀρίστην μεγάλῃς συνοδείας αἰχμαλώτων.

Οἱ κοσμοκράτορες νέον ἔθνος καθυπέταξαν, εἰς τὴν γωνίαν τῆς γῆς ἐκείνην, ἣ ὅποια ἐκαλύπτετο ἀπὸ δάση καὶ δρυμῶνας μαγευτικοῦς, προστατευομένους ἀπὸ ἀγνώστους θεότητας. Τῆς Ἀρμορικῆς λοιπὸν ἐπερίμενον νὰ ἴδωσι τὸν λαὸν τὸν θαυμασθέντα διὰ τὴν Ῥώμην του, τὸν παράδοξον διὰ τὰ ἔθνη του καὶ διὰ τὴν θρησκείαν του, εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν τέλος πάντων κλίναντα τὸν αὐχένα κατὰ ἄκρην.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν τοῦ μεγάλου Λαοῦ ἡ διάνοια ἐξήφθη, ἡ περιέργεια ἐκορυφώθη, ὅτι περιέμε-

νον νὰ ἴδωσι τὸν θρίαμβον τῆς ὑψηλοφροσύνης καὶ τὸ θέαμα τῆς ἀργίας τῶν. Μεταταῦτα μεταξὺ τοῦ πλῆθους αὐτοῦ τὸ ὅποιον μία γνώμη ἐδέσποζε, ἤκούοντο καὶ τινες φωναὶ λυπηραὶ καὶ αὐταὶ προήρχοντο ἀπὸ πτωχῶν μεταξὺ τοῦ πλῆθους, οἱ ὅποιοι ἐθλίβοντο, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ἔχαιρον, διότι δὲ εἶχον τ' ἀναγκαῖα χρεῖματα διὰ τὴν ἀγορὰν ἐνὸς Ἀρμορικανοῦ!

Περὶ τὴν τετάρτην ὥραν Π. Μ. οἱ περιδιabάζοντες εἰς δύο διηρέθησαν ἐκατέρωθεν τῶν ὁδῶν, παφαγωροῦντες διδοῦν εἰς τὴν συνοδίαν τῶν αἰχμαλώτων, ἥτις ἔρχισεν ἤδη νὰ προδεύῃ εἰσερχομένη διὰ τῆς Αὐρηλίας πύλης καὶ νὰ διέρχεται τὰς ὁδοὺς.

Περισσότεροι τῶν δέκα χιλιάδων Κελτῶν φέροντες ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν τὴν διπλὴν τῆς ἀπωλεσθείσης ἐλευθερίας τῶν ἐνδείξιν, στέφανον ἐκ φύλλων καὶ ἀνέφραστον τῆς λύπης τῶν ἐχχυτῖν, διέβαιναν ἐνώπιον τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ λαοῦ. Ἐβλεπέ τις εἰς τὰ πρόσωπα καὶ τὰ κινήματα τῶν αἰχμαλώτων τὰς μεγάλας συμφορὰς τῶν.

Ἐπρόβαινον δὲ ὄχι μόνον τὴν καρδίαν συντετριμμένην ἔχοντες ἀπὸ ἀνωφελῆ ἀπελπισίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ σωματικὰ τῶν παθήματα ἔρχοντο καὶ αὐτὰ διὰ νὰ

αὐξήσουν τὴν δυστυχίαν των ἡνωμένην μὲ τῆς ψυχῆς των τὴν θλίψιν. Τοῦ δρόμου οἱ κόποι καὶ τοῦ κλίματος ἡ ἐπενέργεια εἰς τὰ ἀσυνήθιστα αὐτὰ σώματα ἀπὸ τοὺς καύσωνας τοῦ ἡλίου ἔφερον ἀποτελέσματα εἰς τοὺς αἰχμαλώτους οἰκτρὰ καὶ θρηνηδῶν.

Εἰς τοῦ Ὀκεανοῦ τὰς δροσερὰς αὔρας, εἰς τὸν σκοτεινὸν ἥλιον τῆς Ἀρμορικῆς, εἰς τὴν σιωπὴν τῶν δρυμόνων συνηθισμένοι, δὲν ἠδύνατο ν' ἀνθέξωσι ἀπέναντι τοῦ καυστικοῦ τῆς Ἰταλίας ἡλίου· ἡ δὲ λευκὴ κόνις τῶν ὁδῶν, καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ τῆς Ρώμης αἱ ἐνοχλητικαὶ κραυγαὶ ἦσαν δι' αὐτοὺς ὑπὲρ τὸ δέον δυσάρεστα πράγματα· ἀλλ' ἂν καὶ ἀπηυθεσμένοι ἀπὸ τῶν περιστάσεων καὶ κατ' ἐξαιρέσιν ἀπὸ τὴν πρὸς τὸ δυσανάσχετον εἰς αὐτοὺς κλίμα πάλιν των, ἔμενον ὀπίσω εἰς τὸν δρόμον των, ἡ μάλιστα τοῦ ἀνδραποδεμπόρου ἤρχετο νὰ τοὺς μάθῃ ὅτι οὔτε τὸ δικαίωμα τῆς ἀναπαύσεως ἔμενον εἰς αὐτοὺς.

Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ ἐπισώρευσις τῶν δυστυχῶν συνεκίνησε τὰς καρδίας τοῦλάχιστον ἐν τῷ κρυπτῷ τῶν φιλοθεαμόνων καὶ φιλάρχων αὐτῶν Ῥωμαίων.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι εἰς οὐδενὸς ἐξ αὐτῶν τὸ πρόσωπον ἐφάνησαν σημεῖα οἴκου· οὔτε τὸ ὄμμα τινὸς ἐφάνη χαμηλωμένον, οὔτε φωνὴ τις συμπάσχουσα διὰ τὴν δυστυχίαν ἠκούσθη μεταξὺ τούτων πολυπληθῶν ἀθροίστων.

Ὅταν ὁλόκληρὸς τις λαὸς ὑπέκειν ὑπὸ τὸ βάρος συμφορᾶς, ἡ ὁποία διὰ μιᾶς τοῦ ἀποστερεῖ ὅλας τὰς εὐτυχίας, ἡ προσωπικότης ἐκάστου ἀπόλυται, οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὴν γενικὴν δυστυχίαν, καὶ τὰ πρόσωπα ὅλων ὁμοιάζουσι. Μολαταῦτα μεταξὺ τῶν πολλῶν χιλιάδων αἰχμαλώτων, οἱ ὅποιοι διέβαινον τὴν Ῥώμην, παρετρεῖτο ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἐδείκνυεν ἀνησυχίαν περισσοτέραν ἢ ὅσην τ' ἄλλα πρόσωπα ἐξέφραζον, καὶ ἐφαίνετο πάσων πλέον τῶν ἄλλων, ἀλλὰ ταυτοχρόνως διεβλεπέ τις εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐντετυπωμένα τὸ θάβρος καὶ τὴν αὐτὰ πᾶρνησιν.

Τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο τριονκονταετῆς τινος γυναικὸς, τῆς ὁποίας τὸ βλέμμα δὲν ἀπεσύρετο ἀπὸ τοῦ παιδίου τὸ ὁποῖον παρ' αὐτῇ ὤδευε.

Τὸ βλέμμα τῆς γυναικὸς ἐξεκόνιζε πᾶν ὅ, τι δύναται τις νὰ φαντασθῇ ἐκφραζόμενον ἀπὸ ψυχῆν τὴν ὁποίαν μεγίστη στενοχωρία καταθλίβει, ἀλλ' ἐκτὸς τῆς λύπης, ἥτις εἰς πᾶσαν μητέρα βεβαίως εἶναι ἡ αὐτὴ, ἐφαίνετο ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη κατεῖχετο ὑπὸ θείας τιнос εὐεργεσίας καὶ ὑψηλῆς προστασίας.

Τῆς δυστυχῆς δὲ ταύτης γυναικὸς ἡ ἱστορία ὁμοίαζε σχεδὸν μετὰ τῶν λοιπῶν συντρόφων τῆς· εἶδε πόντους εἰς τὸν πόλεμον πλησίον τῆς τὸν σύζυγόν τῆς καὶ τὸν πρεσβύτερόν τῆς υἱόν, αὕτη δὲ μετὰ τοῦ μικροῦ τῆς υἱοῦ ἡχμαλωτίσθησαν. Ἀλλὰ τὰ θλιβερά αὐτὰ συμβεβηκότα δὲν ἠλάττωσαν παντάπασιν τὸ γοργὸν αὐτῆς καὶ τὸ ὑψικὸν φίλτρον καὶ ἐλησμόνησε τὰς λύπας τῆς, φροντίζουσα μόνον διὰ τὸ ζῶν τέκνον τῆς· βεβαίως, καὶ περισσότερον καὶ καλότερον ἡγάπησεν αὐτὴ παρὰ πᾶσαν ἄλλην γυναῖκα, διότι μόνον αἱ τοιαῦται καρδίαι εἰς τὰς ὁποίας ὑπὲρ τὸ δέον ὑπάρχει τὸ

φίλτρον δύναται ν' ἀνθέξουν εἰς τὰς ὥρας τῶν μεγάλων συμφορῶν, καὶ δὲν ἀφίνουσι τὴν στοργὴν των νὰ τὴν κατασυντρίψωσι τὰ ἐρείπια ἄλλης στοργῆς.

Ἡ γυνὴ ὠνομάζετο Νόρβα. Ὁ υἱὸς τῆς Ἀρβίνος δωδεκαετῆς περίπου, σιωπηλὰ παρ' αὐτῇ ὤδευε· τὸ στερεὸν βαδισμὰ του καὶ σοβαρὸν ταυτοχρόνως, ἡ σιωπηλὴ αὐταπᾶρνησις, ἡ τοῦ προσώπου του εἰρημικὴ ἐκφρασις ἐμαρτύρουν φανερά περὶ τῆς καταγωγῆς του· τὰς χεῖρας εἰς τὴν ζώνην του κρατῶν τὴν κεφαλὴν του ὀρθίαν, τὴν ὄρασιν σκυθρωπαζούσαν, ἀλλ' ἄδακρυ, ἠκολούθει, χωρὶς καὶ νὰ προσέβῃ τὸ παραμικρὸν παράπονον, τοὺς προπορευομένους· ἐν τούτοις δὲν ἐδύνατο τις νὰ κατηγορήσῃ τὸν παῖδα αὐτόν ἂν τυχὸν ἤθελε φάνεσθαι δακρύων· διότι μ' ὅλην τὴν νεάζουσαν αὐτῷ ῥώμην ἦτο εἰς τρυφεράν ἡλικίαν.

Ἡ θεὰ τῆς μητρὸς του ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν τὸ θάρρος, διότι συναπαντωμένων ἐνίοτε τῶν ὀφθαλμῶν ἀμφοτέρων, ἐφαίνετο ὑψῶν τὴν κεφαλὴν του περισσότερον, τὸν δὲ πόδα του ἐπάτει ἐπὶ τῆς γῆς στερεώτερον.

Ὁ παῖς οὗτος δεινῶς ἐταράσσετο, διότι ὑπ' ὄψιν του εἶχε τὸ παρελθόν καὶ οἱ σύντροφοί του ἐπληροφόρουν αὐτόν ὅτι τὸ μέλλον ἔσται ὄχι ὀλιγώτερον δεινόν! ἠθῆναιτο δὲ ὅτι αὐτὸ τὸ παρελθόν ἦτο μᾶλλον διὰ τὴν μητέρα του ὀδυνηρόν καὶ ὅτι θέλει εἶναι δι' αὐτὴν τὸ μέλλον τοσοῦτον βαρύτερον καθ' ὅσον ἀδύνατος καὶ ὅσον οὐκ εἰς γεροντικὴν ἡλικίαν δὲν θὰ ἐδύνατο νὰ ὑποβῇ τὰ δεινὰ τῆς δουλείας.

Τοιοῦτοι ἦσαν οἱ στοχασμοὶ τοῦ παιδὸς τούτου περὶ τῆς μητρὸς του, τὰ δὲ ἰδιά του παθήματα εἰς οὐδὲν ἐλογίζετο.

Ἡ θεὰ τῆς Ῥώμης καὶ τῶν μνημείων αὐτῆς οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν ἐπέφερον εἰς τὴν λύπην τῆς Νόρβας· τὰ πολυτελῆ παλάτια, οἱ ὑπερήφανοι ναοὶ τῆς ἐξόχου ταύτης πόλεως ὡς σκιαὶ παρουσιαζόντο εἰς τὰ ὄμματα τῆς· ἀλλ' ὁ Ἀρβίνος τοῦ ὁποίου ἡ νεότης κατέβαλλε τὴν ἀκαταμάχητον λύπην, ἥτις πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν ἐκάστου τὴν αὐτὴν πληγὴν ἐπιφέρει, ἐθαμβώθη ἀπὸ τὰ θαύματα τὰ ὁποία ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του ἐπρόκειντο· ἡ ὄψις του ἐφαίνετο αἰετοεὶ σοβαρὰ, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν ἐκφρασιν τῆς λύπης ἥτις διεφαίνετο ὑπὸ τὴν σοβαρότητα διεδέχθη ἡ ἐκπληξίς. Τὰ ἄπειρα μαρμάρινα ἢ χαλκὰ ἀγάλματα, τὰ περίστυλα τῶν ναῶν εἰς τὰ ὁποία ἡ ἡμέρα ἔφερε τρόπον τινα μαγικὴν τινα κίνησιν, αἱ ἄπειραι σειραὶ τῶν παλατίων μετὰ τὰ πολυτελῆ προαυλῖα των ἐξέπληξαν ὑπὲρ τὸ δέον τὸν παῖδα. Δὲν ἐχόρταινεν ἀπὸ τὴν θέαν, μεταξὺ τῶν τεχνικῶν ἀριστουργημάτων, ἐκατοσφύων ἀνθρώπων πορφύραν περιβεβλημένων, ἡ ἄρμαμαξῶν περιχρῶσαν φερουσῶν αὐτοὺς μετὰ τὴν ταχύτητα τοῦ κεραυνοῦ.

Ἀλλ' ὅτε ἔφθασεν εἰς τὸν φόρον ἡ ἐκπληξίς του μετεβλήθη εἰς ἐκστασιν λογισμῶν. Ὅτι ὥραϊον εἶχεν ἡ Ῥώμη περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν περιείχετο ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ἐπικείμενον ἐχόντος τὸ Καπιτώλιον. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Ἀρβίνος διέτρεχον πατὲρ μὲν

τὸν ἕνα, ποτὲ δὲ τὸν ἕτερον τῶν ναῶν ἢ τῶν ἀπὸ χρυσᾶ ἀγάλματα στολισμένων στοῶν παντοῦ δὲ ἡ αὐτὴ κομψότης, ἢ αὐτὴ λαμπρότης ἔργων! Ὁ νέος Ἀρμορικανὸς διελογίζετο ἐν αὐτῷ περὶ τῶν ἔργων τούτων, ἐὰν πρέπη νὰ τὰ θεωρήσῃ ὡς προελθόντα ἀπὸ ἀνθρώπων χεῖρας!

Ἡ συνουσία τέλος τῶν αἰχμαλώτων φθάσασα εἰς τὸ κέντρον τῆς πλατείας ἐστάθη, διότι ἐκεῖ ἔμελε νὰ γενῇ ὁ χωρισμὸς καὶ νὰ λάβῃ χώραν ἡ διανομὴ μεταξὺ τῶν ἀνδραποδεμπόρων οἱ ὅποιοι εἶχον ἀγοράσει ἀπὸ τὴν πολιτείαν τοὺς αἰχμαλώτους αὐτοὺς μέχρις οὗτου πάλιν αὐτοὶ τοὺς μεταπωλήσωσιν εἰς δεσπότης, οἱ ὅποιοι ἔμελλον οὕτως εἰπεῖν νὰ βαπτίσωσιν αὐτοὺς δούλους.

Ὁ Ἀρβινς ἐλυπήθη καίριως, ἰδὼν τὸ τέρμα τῆς ὁδοπορίας, διότι τοῦ ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν ἡ τρομερὰ ἰδέα τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ ἀπὸ τὴν Μητέρα του.

Ἡ προσωρινὴ καταγοήτευσις ἧτις εἶχε τρόπον τινὰ κυριεύσει τὸν παῖδα ἔγινεν ἀφαντος, ἀφῆσασα τὸν τόπον τῆς εἰς τὴν τραχὴν καὶ τὴν ἀντυσχίαν τὰ ὁποῖα κατεκυρίευσαν τὸν παῖδα. Καὶ βεβαίως, τί ἔμελλον νὰ γενοῦν ἀμρότεροι, Μήτηρ τε καὶ υἱός; Τάχα θὰ λάβουν κοινόν τινα Δεσπότην; ... ἢ πρὸς τοῖς ἄλλοις δεινοῖς ἐπέπρωτο αὐτοῖς νὰ δοκιμάσῃ καὶ τὴν δυστυχίαν τοῦ διαχωρισμοῦ; ...

ὑπὸ τῆς μεγάλης θερμότητος τοῦ ἡλίου καταβλημένοι, οἱ Ἀρμορικανοὶ ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τῶν πλακῶν μὲ τὰς ὁποίας ἦτο ἐστρωμένη ἡ πλατεία τοῦ Φόρου καὶ ἐζήτουν ἀπλήστως τὴν σκιάν τῶν κτιρίων, τῶν ἀγαλμάτων, ἀκόμη καὶ τῶν πλέον λεπτῶν στηλῶν. Αὐτὴν τὴν φορὰν ἡ τύχη ἐφάνη εὐνοϊκὴ εἰς τὴν Νόρβαν καὶ τὸν υἱὸν τῆς, διότι εἵχον νὰ σταθῶσι ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς μεγάλης συκῆς τῆς Κουτρίας Αἰμένης.

Ἡ σκληρὰ φωνὴ τῶν σωματεμπόρων δὲν ἤργησε νὰ διακόψῃ τὴν μικρὰν ἀνάπαυσιν τῶν αἰχμαλώτων. Σημεῖον ἐδόθη ὅπως ἐγεγῶσι, καὶ οὕτως ἤρχισεν ἡ διανομὴ· ἕκαστος δὲ Ἰππότης ἔλαβε τὸν λαχόντα κληρὸν αὐτῷ καὶ ἀνεχώρησε.

Ὁ Ἀρβινς μετὰ τῆς μητρὸς του πωληθέντες ὑπὸ τῆς πολιτείας εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀγοραστὴν μετρίχοντα ἐτέρους σχεδὸν ἐφέρθησαν εἰς Καπηλεῖον τι παρὰ τῷ Ναῷ τοῦ Καστωρός.

Ἡ ὀριστικὴ πώλησις ἔμελλε ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν νὰ πραγματοποιηθῇ, ἀφ' οὗ ὁπωσοῦν ἤθελον ἀναπαυθῇ δι' ὀλίγας ἡμέρας οἱ αἰχμαλῶται, διότι οἱ Ῥωμαῖοι ἤθελον ν' ἀποκτιῶσι δούλους ὑγιεῖς, ὡραίους καὶ ὀωμαλούς· ἡ ὑγεία βεβαίως, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἐπλήρωναν ὡς ἐν ἀντικείμενον πολυτελείας, ἐβλάπτετο μετὰ ταῦτα πολλὰ ταχέως ἐξαντλουμένη εἰς τὰ δουλικὰ ἔργα, ἀλλ' ἐν ὅτῳ αὐτὴ διήρκει ἐχρησίμευε τοῦλάχιστον διὰ τὰ παλάτια ὡς ὡραίος στολισμὸς διὰ τὸν ὅποιον ἐναμδρύνοντο οἱ μάταιοι καὶ κενόδοξοι Δεσπότης τῶν.

Ἀφ' οὗ οὕτω πως ἱκανοποιήθη ἡ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ μὲ τὴν θῆαν τῆς ἀθυμίας λαοῦ ἡττημένου, ἔμεινε πλέον ἡ φροντίς εἰς τὴν

ἐκπλήρωσιν ἄλλων χρειῶν, διότι διὰ νὰ πωληθῇ ἡ πραγματεία ἔπρεπε νὰ στολισθῇ κατὰ τὸ εἶκος καὶ μετὰ ταῦτα νὰ φερθῇ ὑπὸ τὰς ὄψεις τῶν ἀγοραστῶν. Μὲ ἄλλους λόγους, ἔμελλε νὰ δοθῇ τροφὴ τοῖς βουσί εἰς πάχυνσιν!... Τοιαύτη ἦτο ἡ ἐντιμος τῶν σωματεμπόρων ἐπιστήμη.

Μόλις οἱ Ἀρμορικανοὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἤριθμῳ ἡ Νόρβα μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς, εἰσῆλθον εἰς τὸ καπηλεῖον περὶ οὗ ἐλαλήσασιν καὶ ἀμέσως περιποιήθησαν εἰς τρόπον καλόν, λαβόντες εἰς τροφήν τῶν ἄφθονα δεῖπνα τὰ ὁποῖα προὔπῃρχον ἐσκευασμένα καὶ πᾶσα ἡ ὑπηρεσία ἐξετελεῖτο ἀπὸ παλαιούς δούλους οἱ ὅποιοι περιποιοῦντο ἀποχρώντως τοὺς νεωστὶ ἐλθόντας.

Ἐπελθούσης τῆς ἡμέρας τῆς πωλήσεως, ἔχρησαν τοὺς Κελτοὺς μετὰ τὴν ἀνημένην χρῆσιν τῶν Λουτρῶν, ἐκτένισαν τὴν μακρὰν κόμην ἐκάστου καὶ ἐξόλισαν ὁπωσοῦν αὐτοὺς, ἀλλ' εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ διατηρήσουν τὸν ξένον χαρακτῆρά των, δεικνύοντα τὴν καταγωγὴν των. Τέλος, τὴν 4 ὥραν, ἐπιθέσαντες εἰς τὴν κεφαλὴν των τὸ αὐτὸ στέμμα ἐκ φύλλων, τὸ ὁποῖον καὶ κατὰ τὴν εἰς τὴν Ῥώμην εἰσοδὸν των εἶχον, καὶ ἀναρτήσαντες εἰς τὸν λαϊκὸν ἐκάστου ἐπιγραφὴν ἀγγέλουσαν τὰς ποιότητας αὐτοῦ, ἐξέθεσαν αὐτοὺς εἰς ἐπίδειξιν τῶν ἀγοραστῶν κειμένους ἐπὶ ἱκρίωματος ἔμπροσθεν τοῦ καπηλείου τεθέντος. Μεταξὺ αὐτῶν παρένευρε καὶ περὶ τοῦ 15 παλαιούς δούλους ὧν ἤλπιζεν ὁ σωματέμπορος τὴν ἐκποίησιν ἕνεκα τῆς συρροῆς τῆς γινομένης εἰς τὴν πώλησιν τῶν Ἀρμορικανῶν.

Κατὰ τὸν Νόμον τὸν διατάσσοντα ὅτι οἱ σωματέμποροι ὀφείλουσαν νὰ κηρύττουν δι' ἐξωτερικῶν σημείων τὴν καταγωγὴν τῶν δούλων, οἱ τελευταῖοι δὲν ἔφερον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των τὸ φύλλινον στέμμα τὸ ὁποῖον διέκρινε τοὺς αἰχμαλώτους. Ἀλλ' εἶχον οἱ δούλοι περὶ ὧν πρόκειται ὁ λόγος, ἀντὶ τούτου, τοὺς πόδας των γυφωμένους, εἰς ἐνδειξιν τοῦ ὅτι ἦσαν ὑπερβαλᾶσσιοι. — Τινὲς μάλιστα ἐξ αὐτῶν εἶχον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των λευκὸν πῖλον, σημείον τοῦ ὅτι ὁ σωματέμπορος δὲν ἐγγυᾶται διὰ τὴν ποιότητά των καὶ ὅτι δὲν ἤθελε νὰ ἔχῃ οὐδεμίαν εὐθύνην ἀπέναντι τῶν ἀγοραστῶν διὰ τοὺς δούλους τούτους, τὴν ὁποίαν ὁ νόμος τῷ ἐπιβάλλει.

Δευτέραν ἤδη φορὰν ἀνεκαλύπτετο ἡ λαμπρότης τοῦ Φόρου εἰς τὰ ὄμματα τῶν Ἀρμορικανῶν. Ἀλλ' ἂν δι' ὀλίγον ἀναπαυθέντες ἀνέλαβον τὴν παλαιὰν δύναμιν των, τὰς ψυχὰς των ὁμῶς δὲν κατεῖχεν ὀλιγωτέρα θλίψις ἥτις πᾶσαν αἰτθῆσιν ἀφῆρεσε ἀπ' αὐτοὺς τέρψεως καὶ ἡδονῆς.

Οὐδὲν μεταξὺ αὐτῶν περιέργον ὄμμα ἐρρίπτετο εἰς ὅλην αὐτὴν τοῦ Φόρου, τὴν ἀπὸ μάρμαρα καὶ χαλκὸν πολυτελείαν. Ἐν μόνον περιστατικὸν τοῖς ἐξέπληξε, τὸ ἔρμηον τῆς ἀγορᾶς, εἰς τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχον ἰδεῖ οἱ ἴδιοι κυματίζοντα τὰ ἄπειρα πλήθη τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν ἦσαν ἄνοικτα τὰ Δικαστήρια ὅπου διενέμετο ἡ δικαιοσύνη, οἱ ἔμποροι διεπραγματεύοντο τὰς ἀγοραπωλησίας των

εἰς τὰς Στοιὰς, οἱ δὲ ἀγχαρσται ἡτοχολοῦντο εἰς τὰ καπηλεῖα. Καθ' ὅσον δ' ἀγορᾶ τοὺς ἀργούς, αὐτοὶ παρῆσαν, ὅπου ὑπῆρχεν ἡ κίνησις, δίδοντες πᾶσιν προσοχὴν εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἄλλων καὶ ἐπικρίνοντες τὰ ἔργα τῶν χωρὶς αὐτοὶ ποτὲ νὰ λάβωσι μέρος.

Ἀλλὰ μετὰ μίαν ὥραν ἐμελλε δῶκε ἡ ἀλλὰξή τὸ πρότωπον τῆς ἀγορᾶς, διότι τὰ ῥωμαϊκὰ πλήθη ἐξηρχόμενα ἀπὸ τὰ δικαστήρια, ἀπὸ τὰς Στοιὰς, ἀπὸ τὰ καπηλεῖα ἤθελον πλημμυρῆσαι αὐτήν.

Ἐμεναν λοιπὸν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους αὐτοὺς δολίγαι σιγῆμαί κατὰ τὰς ὁποίας ἦσαν κύριοι τῶν κινήματων καὶ στοχασιῶν τῶν. — Γὰρ σιγῆμας αὐτὰς μεταχειρίσθησαν διὰ νὰ δώτῃ καὶ λάβῃ ἕκαστος τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν. Ἀκόμη ἡμπόρεσαν μίαν φορὰν νὰ σφίξῃ ὁ εἰς τοῦ ἄλλου τὴν χεῖρα καὶ νὰ χύσουν ἀμοιβαίως δάκρυα, ὁμιλοῦντες διὰ τοὺς ἀποθανόντας καὶ προσφέροντες τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος τῶν, εἰς τὴν γλυκεῖαν τῶν Κελτικῶν γλῶτταν, τὴν ὁποίαν ἐμελλον ὅσον οὐπὼ νὰ ἐγκαταλείψωσι διὰ τὴν γλῶτταν τῶν Δεσποτῶν τῶν.

Οἱ δυνάτωτεροι ἐπροσπάθουν νὰ περηγορήσουν τοὺς ἀδυνάτους ὁμιλοῦντες αὐτοῖς περὶ ἐκδικήσεως. Ἐλεγον δὲ καὶ ἐβεβήκουν ὅτι δὲν πρέπει νὰ γάτουν πᾶσαν ἐλπίδα διὰ τὴν Ἀρμορικὴν, διότι οἱ θεοὶ οἱ προστάται αὐτῆς ἡγρύνουν ἐπὶ τῶν ἐξορίστων υἱῶν τῆς. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν πολλῶν φωνῶν αἱ ὁποῖαι ἡγέρθησαν εἰς ἀναζωπύρωσιν τῶν γενναίων αἰσθημάτων τῶν, ἡ τοῦ γέροντος Μοργάνου Δροῦδου ἡ φωνὴ ἡκούετο περισσότερο τῶν ἄλλων.

« Ἄς μὴν εἰμεθα τόσον δειλοὶ δεικνύοντες τὰς πληγὰς τῆς καρδίας μας εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, ἐπανελάβε μὲ τόνον πρᾶν μὲν ἀλλὰ βροντώδη. — Ἀρ, οὐ ἐχύσαμεν τὸ αἷμά μας ἐνώπιόν τῶν, ἅς μὴ τοὺς κάμωμεν νὰ χαίρουν βλέποντες χυνόμενα τὰ δάκρυά μας; ὅποιοιδήποτε καὶ ἂν ὦσι τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὁ λαὸς αὐτὸς ἔχει ἀκόμη νὰ μᾶς ἐπιδαψιλεύσῃ, κάμμία βεβήκωσις, πικρία δὲν θὰ εἴναι τόσον σκληρὰ ὡς ἡ τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάσαμεν κατ' ἡν σιγμὴν ἀεσπασθήμεν βιαίως ἀπὸ τὴν πατρίδα μας γῆν. Ἡ ἰδέα τοῦ ὅτι εἰς ἡμᾶς ἐπῆλθον αἱ σκληρότεραι δοκιμασίαι, αὕτη ἡ ἰδέα ἅς μᾶς δώτῃ τὴν καρτερίαν εἰς τὰ δεινὰ. Αἱ ἰδίαι αὐταὶ γυναῖκες, ἐλ, ἤθελον νέας λύπας ἐνεκα τῶν τέκνων τῶν δοκιμάτῃ, δὲν πρέπει παντάπασιν νὰ ἐκρωήτουν τὴν περκαμικὴν κραυγὴν ἐκαστῆς Ἀρμορικῆς γυναίκας ἡ καρδία ἅς γενῇ τόσον μεγάλη ὥστε νὰ πνίξῃ ὅλα τὰ δάκρυα τῆς μητρός. »

Τὰ ὅμματα τοῦ Μοργάνου ἐφέροντο ἐπὶ ὅλων τῶν περικυκλούμεν αὐτὸν συντερόνων του, μὲ ἐκκρατικὴν ὑψηλῆς τινος προσηγορίαν. Ἀλλ' ὅταν συναισθάνηται μετὰ τῆς Νόρβας τὰ ὁποῖα εἶχε προσηλωμένα εἰς τὸν υἱὸν τῆς, σκιά τις εὐπληγχνίας τὸν κατέλαβε, καὶ ἡ σωνὴ του ἐλάβε ταχέως γλυκύτερον τόνον.

— Νόρβα « τὴν εἶπεν » Σὺ εἶσαι, ἡ σύζυγος ἐνὸς ἀρχηγοῦ. Στοχάζου ὅτι ἀπὸ τὸ Νεφελῶδες πελάγιον τὸ ὁποῖον τῶρα κατοικεῖ, σὲ βλέπει δὲν πρέπει νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἐρυθράτῃ ἐνώπιον τῶν ἡρώων.

— Ἀμάλιστα, τὸν ἀπεκρίθη ἡ Νόρβα, θὰ προσπαθῶ. »

— Καὶ σὺ τακνὼν, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρον ἡσυχάζων πρὸς τὸν Ἀρβιν, καὶ σὺ μετὰ δολίγας ὥρας ἔτιω δὲν θέλεις εἶσαι παρὰ τὸ θλιβερὸν κλονάριον τὸ ὁποῖον ἀποκόπτεται ἀπὸ τὸ στέλεχος, ἐνθυμήτου καὶ σὺ τέκνον, ὅτι πατρίς σου εἶναι ἡ Ἀρμορικὴ καὶ ὅτι πρὸ τοῦ ἡ Ῥώμῃ νὰ κατακτήσῃ τὸ ἔδαφος αὐτῆς, οἱ Κέλται, τοὺς ὁποῖους ἐδέσμευεν, ἔζων ἐλεόθεροι καὶ εὐτυχεῖς εἰς τὰ μεγάλα τῶν δάσῃ. Κατὰ τῶν νικητῶν μας λοιπὸν ἅς θρῆψωμεν ὅλο τὸ μῖτος! καὶ ὅταν οἱ θεοὶ ἡμῶν, οἱ μόνοι θεοὶ ἀληθεῖς καὶ ἰσχυροὶ, ἤθελον ἐπιτρέψαι νὰ φθάσῃ ἡ ὥρα τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ τόπου σου, δεῖξον εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰμεθα ἄξιοι τοῦ νὰ γενώμεν Δεσποταί, ἐάν ποτε εἰς τὴν θῆκν ἐνὸς ἐχθροῦ μᾶς ἤθελε σὲ καταλάβει οἶκτος, ἀκούον τὸτε τὰς ἀνανήσεις, αἱ ὁποῖαι ὀλβίαι θέλουν σοῦ εἰπεῖ ὅτι ἐν ἐλλείψει ἄλλης κληρονομίας οἱ Ἀρμορικανοὶ ἄρῃσαν εἰς τὰ τέκνα τῶν τὴν ἐκδικήσιν. »

Ἡ λήψις τῶν ὀρθαλμῶν τοῦ Ἀρβιν, ἐξέφραξε ὑποσχέσεις ὅχι δολιγώτερον ἐνεργητικώτερας παρὰ τοὺς λόγους. Ὁ Μόργαν, ὁ εὐγενὴς αὐτὸς καὶ ἀνδρείος γέρον, ἀλλ' ἀπηνῆς ἱερεὺς θρησκείας ἀδυσωπήτου, ἐφάνη εὐτυχὴς ἕκαστῃ τῶν αἰσθημάτων τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυψεν εἰς τὸ τέκνον τοῦτο, καὶ θέτων τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ὡς νὰ εὐλόγῃ αὐτὸν ἐτραπῇ πρὸς τὴν μητέρα του λέγων.

« Μὴν φοβῶ διὰ τὸν υἱόν σου, Νόρβα. ἔχει καρδίαν ἰσχυράν καὶ θέλει ὑποφέρει τὰ δεινὰ τῆς ζωῆς χωρὶς νὰ ταπεινωθῇ. »

Ἡ τοῦ Ναοῦ τοῦ Κάστορος κλεψύδρα ἐδείκνυε τὴν πέμπτην ἡὴν ὥραν, καὶ αὕτη ἦτον ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐμελλον νὰ εἰσπρεύσῃ τὰ πλήθη εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Φόρου. Ὁ σωματέμπορος διέταξε τότε σιγὴν εἰς τοὺς αἰχμαλώτους.

Ἡ Νόρβα προσηλώθη εἰς τὸν Μόργαν καὶ τὸ τέκνον τῆς ἐπροσπάθει νὰ ἐλκύσῃ πλησιέστερον αὐτῆς, διότι ἡτθάνετο ἐκτὴν πλέον δυνάμει ὑπὸ τὴν διπλὴν προστασίαν τῆς σιτοργῆς καὶ τῆς εὐσπλαγγχνίας. Ὁ Ἀρβιν ἐσφίξε τὴν χεῖρα τῆς μητρός του θέτων αὐτὴν ἐπὶ τῆς καρδίας του, καὶ ἐβρίσκει ἐπ' αὐτῆς βλέμμα υἱικῆς ὑποταγῆς πλήρες, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦτο περιείχε ταυτοχρόνως ἀνδρικήν τινα καὶ ὑπερήφρον ἀπόρριον.

Οἱ περίεργοι δὲν ἤργησαν νὰ περικυκλώσουν τὰ καπηλεῖα τῶν σωματεμπόρων τὰ ὁποῖα εἰς διάφορα μέρη τοῦ Φόρου ὑπῆρχον. Ἐκαστὸς δὲ αὐτῶν κρατῶν ἀνὰ χεῖρας ῥάβδον καὶ περιπατῶν περὶ τὰ στανιδώματα ἐφ' ἃ ἦσαν κεκλιμένοι οἱ αἰχμαλῶται ἐπροσπάθει νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ δι' ἀναισχύοντα ψευδῶν, τῶν πλητῶν του ἱσταμένων, ὑπερβεματίζοντα.

« Ἐλθετε πρὸς με, ἐνδοξοὶ Κύριοι, ἐφύοναξεν ὁ ἰδιοκτήτης τῆς Νόρβας καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς, οὐδεὶς τῶν συναδελφῶν μου δύναται νὰ χορηγήτῃ εἰς ὑμᾶς αἰχμαλώτους, προικισμένους μὲ ποιότητα πρὸς τὸν θαυμασίαν, ὡς τοὺς ἀδικούς μου. Τὸ ἡξεύρετε ὅτι εἰ-

μα· γνωστός πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ εἰδούς τούτου καὶ τὸ πόσον ἐξέχει αὐτὸ τὸ ἐμπόριον μου τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν συναδελφῶν μου διὰ τὴν ὑπερεξαίρετον ἐκλογὴν τοῦ ἐμπορεύματός σου!

«Κυττάξατε παρακαλῶ, κυττάξατε, ἐξηκολούθει δεικνύων τριακονταετὴ νέον Ἀρμορικανόν, ἀξιόπρακτῆρον διὰ τὴν καλλονὴν τοῦ σώματός του, ἐν γένει· καὶ διὰ τὴν εὐκνησίαν τῶν μελῶν του·! ποῦ δύνασθε νὰ εὕρετε τοιοῦτον νέον ῥωμαλαῖον καὶ ὠραιόν;

«Δὲν ὑποθέτετε αὐτὸν ἄλλον Ἡρακλέα; Εὐγενεῖς Ῥωμαῖοι πιστεύσατε τοὺς λόγους μου, διότι βεβήωθητε ὅτι τίποτε δὲν με βιάζει νὰ ψευσθῶ· ὁ δούλος αὐτὸς εἶναι ἀπειράκις πολυτιμότερος διὰ τὴν τιμότητά του, διὰ τὴν ἀγχινοίαν του, διὰ τὴν νηφαλιότητά του, διὰ τὴν εὐπεισίαν του, ἢ διὰ τὴν ἐκπλήττουσαν ὑμᾶς ὠραιότητά του. Τίς λοιπὸν ἐξ ὑμῶν δὲν ἤθελε προθύμως κάμει μικρὴν θυσίαν διὰ τὴν ὑπόκριτην ἐνός τοιοῦτου σπανίου θησαυροῦ;

Καθ' ὅσον δὲ τὸ πλῆθος ἐπεσφωρεύετο περὶ τοῦ καπλείου κατὰ τοσοῦτον ὁ σωματέμπορος ἐπαναλάμβανε τὴν ἀνάσχυτον φλυαρίαν του. Ἐὰν ἐξλεπέ τις τὸ ἀγενὲς πρόσωπον τοῦ ἀνθρωπεμπορίου αὐτοῦ, πραγματικῶς ζῶσαν ἀπεικόνισιν ὅλων τῶν ῥυπαρῶν καὶ χαμερπῶν παθῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἤθελεν εἰπεῖ βεβήως· ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτὸ ἐβρίσθη ἐκεῖ ἐπιτηδὲς ὡς ἀντιπαράθεσις εἰς τὰς ὠραίας Κελτικὰς κεφαλὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἰσθημάτων γενναῖα καὶ σοφὰ ἀπαυγαλίζουσα.

Διαπραγματεύσεις ἤδη ἐγένοντο· ὅχι ὀλίγαι καὶ συμφωνίαι ἐκλείσθησαν, καὶ ἔλαβε χώραν ἀποχωρισμὸς μεταξὺ τῶν ἐμφύχων αὐτῶν ὄντων· πολλοὶ γέροντες εἶδον ἀποχωρίζόμενα τὰ τέχνη τῶν εἰρήσματα τῶν γηρατειῶν τῶν πολλῶν μητέρων εἶδον τὰ τέχνη τῶν ἀναχωροῦντ'· καὶ μ' ὅλα ταῦτα ὅλοι ἐφύλαξαν τὸν λόγον τῶν θρησκευτικῶς, τὸν ὅποιον ἔδωσαν τοῦ νὰ μὴ ἐκθέσουν τὴν θλίψιν τῶν εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἑγχροῦ. Ἐπινέον λοιπὸν πάντα στεναγμὸν, κατεβύθιζον δὲ τὰ δάκρυά των εἰς πάντα χωρισμὸν συντρόφου των· οὐδέποτε ἡ καρτερίᾳ γυναικὸς τινος ἤθελε προδθῇ εἰς τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦ τέκνου της, ὅλοι εἰθύνοντο ἐμπροσθέν της, διὰ νὰ μὴ τυγὼν καὶ οἱ στεναγμοὶ της φθάσουν εἰς τὰ ὦτα τῶν δεσποτῶν των.

Ὅλαι αὗται αἱ σκηναὶ τοῦ εἰκτροῦ ἀλλὰ σιωπηλοῦ αὐτοῦ δράματός, ἐντυπώνοντο εἰς τὴν καρδίαν τῆς Νόρβας· πᾶσα προσβολὴ κατὰ τῶν ἀδελφῶν της ἐγένετο εἰς αὐτὴν αἰτία ἀναπτύξεως καὶ αὐξήσεως πικροτάτων αἰσθημάτων ἐντὸς τῆς καρδίας της, καὶ τοῦτο σχεδὸν ἔφερεν αὐτὴν εἰς λειπαθυμίαν, τὴν ὁποίαν διεσκέδαζεν τοῦ Μουργάνου ἡ παρουσία, καὶ ἡ θεωρία τῆς ἀταράχης αὐτῆς κεφαλῆς ἐνεπνεεν εἰς αὐτὴν τὸ θάρρος.

Δι' ὀλίγας σσιγμὰς ἐν τούτοις ἡ καρδία της ἀθλίως αὐτῆς γυναικὸς ἐσκήρτισεν ἀπὸ χαρᾶς, διότι συνέβη νὰ ἀγορασθῶν ἀπὸ ἐνα καὶ τὸν αὐτὸν δεσπότην μήτηρ καὶ τέκνον· ἀλλὰ πάλιν ἐκυριεύθη ἀπὸ τὴν λύπην

ἐνθυμηθεῖσα καὶ βλέπουσα περὶ αὐτῆς τόσα τέχνη, τόσας μητέρας ἀποχωρίζόμενας!

Δὲν ἔμεναν ἀπώλητα εἰμὴ ὀλίγα πρόσωπα Ἀρμορικανῶν, περὶ τὴν δωδεκάτην, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπῆρχεν ἡ συντροφία τοῦ Μοργάνου, τῆς Νόρβας καὶ Ἀρβινς, ὅποτε τα ὅμματα ἐνός ἀπελευθέρου προσηλώθησαν εἰς τὸ τελευταῖον αὐτὸ πρόσωπον.

Ὁ σωματέμπορος αἰείποτε με προτεκτικὸν ὄμμα ἐνεδρεῦν πᾶν τὸ συμβαῖνον περὶ τὸ ἐμπόρεμά του, ἔτρεξεν ἀμέσως πρὸς τὸν νέον αὐτὸν καὶ θέτων τὴν ἄκρην τῆς βράβδου ἐπὶ τῶν ὤμων του.

«Κυττάξατε παρακαλῶ, εὐγενὴ Ῥωμαῖε, ἐφώναξε πρὸς τὸν ἀπελευθέρου ἀπατεινόμενος. Δὲν λέγετε τάχα βλέποντες τὸ νέον αὐτὸ παιδίον τόσον μεγάλον καὶ ῥωμαλαῖον, ὅτι ἤδη ἔφθασε τὴν ἡλικίαν τῶν 15 ἐτῶν; καὶ μολαταῦτα σὰς ἐγγυσοῦμαι ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ ἐννέα ἐτῶν· σὰς ἀφίνω νὰ στοχασθῆτε τί ἔχει νὰ γενῇ μίαν ἡμέραν! Τὸ Ἀρμορικανὸν αὐτὸ γένος πραγματικῶς εἶναι θαυμαστόν.

Ἡ Νόρβα δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀνθῆξῃ βλέπουσα τὴν βράβδον τῶν σωματεμπόρων ἐγγίζουσαν τὸ τέκνον της, εἰς τὴν φορικὴν ἥτις κατέλαβεν αὐτὴν ἀμέσως. Ὁ δὲ Ἀρβινς, αὐτὸς δὲν ἔδωκε σημεῖον τι ἀθυμίας καθ' ὅσον διήρκεσε ἡ μακρὰ ἐξέτασις τὴν ὁποίαν περὶ αὐτοῦ ἔκαμεν ὁ ἀγοραστής.

Τέλος, ἀφοῦ πιθάνως ἐπεισθῇ ὅτι τὸ παιδίον αὐτὸ ἤξελε ν' ἀγορασθῇ, ἐπρόσφερεν τριακοσίους στατήρας, ἀλλὰ φωναὶ τινες ἠκούσθησαν μέχρι τῶν πεντακοσίων μετὰ δὲ ταῦτα οὐδεμίαν πλέον πρότασιν ἠκούσθη. Ὁ Ῥωμαῖος αὐτὸς ὡς τελευταῖος πλειστηριαστής προσέβη μέχρι τοῦ σανιδώματος, πλησίον ἐνός ἀνθρώπου ἔχοντος ἐνώπιόν του τραπέζιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε χαλκίνη τις πλάστιγξ· λαβὼν δὲ ἀστάριον ἀνὰ χεῖρας.

«Λέγω, εἶπεν αὐτὸς, ὅτι κατὰ τὸ ῥωμαϊκὸν δίκαιον, τὸ παιδίον αὐτὸ ἀνήκει εἰς ἐμὲ, καὶ οὐ ἡγόρασα αὐτὸ μετὰ τὰ χρήματά μου αὐτά καὶ μετὰ τὴν πλάστιγχα αὐτήν.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἀφῆκε τὸ ἀστάριον νὰ πέσῃ ἐπὶ ἐνός τῶν δίσκων.

Ὁ ἥχος αὐτοῦ θανατηφόρος ἀντήχησεν εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς Νόρβας, διότι ὁ ἥχος αὐτὸς προηγήθη τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἐκάστου τῶν συντρόφων της· καὶ τὸ παιδίον αὐτὸ διὰ μίαν στιγμὴν ἐπικράνθη βλέπων τῆς μητρός του τὴν ὠχρότητα· ἀλλ' ἐν βλέμμα τοῦ Μοργάνου ἔφθασεν εἰς τὸ νὰ ἐπαναφέρει τὴν γαλήνην εἰς αὐτό.

Ὁ γέρον ἐκλίνε ζωηρῶς πῶς πρὸς τὴν Νόρβαν καὶ εἰς τὰ ὦτα αὐτῆς ἐφύθιρε, αὐτὴ δὲ ζωηρῶς πῶς πάλιν ἀνέλαβε· ὡς ἡλίκουτος ἦν ἰσχυρὸν κινήσας.

Ἡ σκηνὴ αὕτη ἦτο τόσον σύντομος βέβαια, ὥστε δύσκολα ὁ ξένος εὐδυνάτο νὰ τὴν ἐννοήσῃ. Τοῦτο όμως φαίνεται ὅτι τὸ ἤθευρον ὁ Μοργάνος, διότι ἐβρίσκειν ἐπὶ τοῦ Ῥωμαῖοῦ λαοῦ τὸ αὐτὸ περιρραγητικὸν βλέμμα.

Ὁ σωματέμπορος ἤλθε διὰ νὰ λάβῃ τὸν Ἀρβινς τὸν ὁποῖον ἔμελλε τέλος πάντων νὰ παραδώσῃ εἰς

τοὺς παλαιοὺς δούλους τοῦ ἀπελευθέρου οἱ ὅποιοι τὸν περιέμενον εἰς τοὺς πόδας τοῦ σκιδνώματος. Ἐν ἀπάνθρωπον κίνημα ἐχώρισε τὸν υἱὸν ἀπὸ τῆς μητρὸς καὶ τὰ χεῖλη τῆς ἀθλίας γυναικὸς δὲν ἔλαβον καὶ τὸν ἀποχωρῶντα καιρὸν διὰ νὰ τεθοῦν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ υἱοῦ τῆς.

— Καλὴν ἐντάμωσιν, μήτηρ μου, ἐξεφώνησεν ὁ Ἀρβινς· πιστεύω ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ὁ ἀνταμωθῶμεν καὶ τὸ ἐλπίζω, διότι ἔχω πεποιθῆσιν εἰς τὴν ῥώμην καὶ ὑπομονὴν μου. Καλὴν ἐντάμωσιν, Μοργάνε!

— Χαῖρε, ἐφώναξεν ὁ Μοργάνος, τείνων τὴν χεῖρά του πρὸς αὐτόν.

Ἀρκετὴν ὥραν ἡ χεὶρ του ἔμεινεν ἀκίνητος· χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν παραμικρὰν κλίσιν, διότι ἔκρυπτεν ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ περιέργου ὄχλου τὸ ὠχρὸν τῆς Νόρβας πρόσωπον.

Ὁ ἀγοραστὴς τοῦ Ἀρβινς, ἦτο ἐπιτάτης ἐνὸς νέου ἐκ τῶν πλουσιωτέρων πατρικίων τῆς Ῥώμης, ὁ Κλαύδιος Κορβίνος ἐκληρονόμησε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν μόλις, ἑκατὸν ἑκατομμυρίων στατήρων (20,953,333 φράγκα) ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶχεν ἤδη κατασπαταλεῦται. Διεθρulleito δὲ περὶ τῆς οἰκίας του ὅτι αὐτὴ ἦτο ἡ πολυδαπανώτερα τῶν τοῦ Καίλιου ὁροῦς. Καρυστινὰ μάρμαρα ἐστόλιζον τὸ ἔδαρος αὐτῆς, στήλαι δὲ χάλκιναι καὶ ἀγάλματα ἐλεφάντινα καὶ λουτρά ἐκ πορφυρίτου λίθου διέκρινον τὴν πολυτέλειαν τοῦ κυρίου τούτου μεταξὺ τῶν ἄλλων ὠραίων παλατιῶν. Τσαυτὰ δὲ εἰδὼν ἐστιατορία ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ, ἡ τρικλίνη, ὅσας ὁ χρόνος ἔχει ὥρας, τὰ δ' ἀνάκλιτρα ὑπῆρχον ἐξηργασμένα με κογχίλας ἀργύρῳ συνδεδεμένας, τὰ προσκεφάλαια με χρυσοῦ τοῦ Κύνου, τὰ δὲ ἐραπλώματα ἀπὸ βαθυλφωῖαν μετὰ ἡν, ὅλοι δὲ οἱ τοῖχοι ἐκαλύπτοντο ἀπὸ ἀνατολικά ὑφάσματα παραπετάσματα δὲ πορφυρὰ κεντημένα με χρυσοῦν ἀνεπεταννύοντο ἄνωθεν τῶν συμποσιακῶν τραπέζων.

Φθάσας ὁ ἀπελευθέρως μετὰ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ εἰς τὸ παλάτιον περὶ οὗ πρόκειται λόγος, ἔκρυψε θύραν τινα χαλκίνην, ὁ θυρωρὸς ἐξῆλθε τῆς κοίτης, ὅπου ἦτο δεσμευμένος εἰς μολοσσὸς καὶ ἤνοιξε μετὰ σπουδῆς. Ὁ ὁδηγὼν τὸν Ἀρβινς ἐζήτησε τότε τὸν Καρχηδόνην, ὅστις ἦτο ὁ διερμηνεύς, ὁ ἐξηγῶν εἰς τοὺς τριακοσίους δούλους τοῦ Κορβίνου τὰ προσταγμάτων καὶ τὰς θελήσεις τῶν δεσποτῶν· ἔμπορος ποῖν τῆς αἰχμαλωσίας του εἶχε περιηγηθῆ ὅλας τὰς θαλάσσας ἐπὶ τῶν πλοίων τοῦ ἔθνους του καὶ ἔμαθεν οὕτως νὰ ὁμιλῇ τὰς περισσοτέρας γλώσσας τῶν παραθαλασσίων μερῶν.

Ὁ ἀπελευθέρως τῷ παρέδωκε τὸν νέον Κέλτην διὰ νὰ λάβῃ πρόνοιαν περὶ τῆς καταλλήλου ἐνδυμασίας του καὶ τῷ ἔδωκε κατὰ τοῦτο τὰς ἀναγκαίας δαπάνας.

Ὁ Καρχηδόνης ἔφερε τὸν παῖδα εἰς τὸ κοινητήριον τῶν δούλων. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν· σοὺ ὁμίλησε κανεὶς περὶ τῶν νέων χρῶν σου; Ὁχι! ἐγὼ δὲν ἐδίδαχθην εἰμὴ μαθήματα ἀνθρώπων ἐλευθέρων, τὸν ἀπεκρίθη ξηρὰ ὁ Ἀρβινς· Ὁ διερμηνεύς

ὑπομειδὼν « βέβαια, σὺ πραγματικῶς εἶσαι ἀπόγονος ἐκείνων τῶν Γαλατῶν οἱ ὅποιοι ἄλλο δὲν ἐφοβούντο εἰμὴ τὴν πτώσιν τοῦ οὐρανοῦ, εἰρωνικῶς ὑπέλαβεν· ἀλλ' ἐδῶ σὲ ὑποχρεῶνω νὰ φοβῆσαι περιπλέγον καὶ τοὺς ῥαβδισμοὺς τῆς μάστιγος· καὶ ἐν πρώτοις· πρέπει νὰ γνωρίσῃς ὅτι ὡς δούλος δὲν εἶσαι πρόσωπον, ἀλλὰ πᾶγμα· ὁ δεσπότης σὲ κάμνη ὅ,τι θέλει καὶ ὅπως θέλει, καὶ σὲ βάλλει εἰς τὰ δεσμὰ ἄνευ λόγου, καὶ σὲ μαστιγώνει χάριν διασκεδάσεως, ἢ σὲ ῥίπτει βορὰν εἰς τὰς σμύρνας τῶν ἰχθυοτροφείων του, ὥσπερ ὁ Βιδίος Πολλίων.

« Ἀς κάμῃ χρῆσιν τῶν δικαιομάτων του, ἀπεκρίθη ὁ Ἀρβινς ».

« Ὁ Κορβίνος δὲν εἶναι κακὸς, ἐξηκολούθησεν ὁ Καρχηδόνης· αὐτὸς εἶναι εἰς τῶν ὠραίων ἀνδρῶν τῆς Ῥώμης, καὶ ἄλλην ἀσχολίαν δὲν ἔχει· εἰμὴ τὴν φθορὰν τῆς περιουσίας του.

Συνήθως δὲν ἐγείρεται παρὰ τὴν δεκάτην ὥραν (4 μ. μ.), ἐγείρομενος δὲ παραδίδεται εἰς χεῖρας τῶν θεραπόντων του, οἱ ὅποιοι τὴν φροντίδα ἔχουσι τοῦ ν' ἀρωματίζωσιν αὐτὸν καὶ τὰς παρειάς του διὰ νιτρικοῦ ἀφρώδους ἐρυθρώματος νὰ ποικίλωσι, ἢ ἀλείψωσι τὸν πάγονα αὐτοῦ διὰ τοῦ ψιλῶθρου διὰ νὰ πέσουν αἱ τρίχες.

« Τὰ ἐδικά μου ἔργα ποῖα θὰ εἶναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἀρβινς; Σὺ θέλεις χρησιμεύει ὡς ἀμαξηλάτης, τὸν ἀπεκρίθη ὁ διερμηνεύς· ἀκολουθεῖ μοι θέλω σοὺ δεῖξει τὸ βασιλείον σου. » Οὕτως εἰπὼν ὁ Καρχηδόνης ἔφερε τὸν νέον Κέλτην εἰς τοὺς ἀμαξώνας καὶ τῷ ἔδειξε τὰς διαφόρους ἀμάξας αἱ ὁποῖαι εὐρίσκοντο ἐκεῖ φυλαγμέναι. Ἰδοὺ τῷ εἶπεν ἡ τετρατρόχος (petorifa) ἀμάξα κατὰ μίμησιν τῶν γερμανικῶν λαῶν χρησιμεύουσα εἰς τὴν μετακόμισιν τῶν τροφῶν ἢ τῶν δούλων. Μακρότερα κύτταξε ἐν ἄλλῳ εἶδος ὀχύματος τὸ ὁποῖον ὁ δεσπότης ἡμῶν μεταχειρίζεται ὅταν βρέχει (cuvini)· αὐτὰ τὰ ἐλαφρά ἄρματα τὰ ὁποῖα εἶναι στολισμένα με ἐλέφαντα, με κογχύλας καὶ ἀργυρον ἐξεργασμένα, καὶ τὰ ὁποῖα βλέπεις κείμενα δεξιῶθεν ἡμῶν, ἔχουν ἄλλο ὄνομα (Paideu rhedae). αὐτὰ μεταχειρίζεται ὁ Κορβίνος εἰς τοὺς περιπάτους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἀριστερόθεν κείνται τὰ φορεῖα στολισμένα με Περσικοῦς τάπητας καὶ πορφυρὰ παραπετάσματα.

Ὁ Ἀρβινς ἐξεπλάγη βλέπων τὴν τόσῃν μεγαλοπρέπειαν ὠδηγήθη δὲ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς Σταύλους οἱ ὅποιοι ἦσαν ὅλοι στρωμένοι με λάβαν καὶ ὅπου ἐβλεπέ τις τὰς ὠραίας πύχνας τῶν ἵππων με μάρμαρον ἐκ Λουνης φερμένον κατασκευασμένας.

« Οἱ ἑκατὸν ἡμίονοι οἱ ὅποιοι κατὰ σειρὰν ἵστανται ἐκεῖ, εἶναι ὅλοι προωρισμένοι νὰ σύρουν τὰς ἀμάξας τοῦ Κορβίνου. Οἱ δὲ ἐξήκοντα ἵπποι τοὺς ὁποῖους βλέπεις ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος χρησιμεύουν εἰς τοὺς Νομικικοῦς δούλους οἱ ὅποιοι προπορεύονται τῆς ἀμαξηλατίας τοῦ δεσπότου, ὅταν ἐξέρχεται. Ἀφ' οὗ ἤδη ἐγνώρισες πὰ καθ' ἑκάστα τῶν τόπων αὐτῶν ἐλθὲ τώρα νὰ σὲ παρουσιάσω καὶ εἰς τὸν Σταυλόρχην διὰ νὰ λάβῃς παρ' αὐτοῦ τὰς διαταγὰς.

Ἄρ' οὐ ὁ Ἀρβινος ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Καρχηδονίου παρὰ τῷ δούλῳ εἰς ὃν ἦσαν τὰ τῆς ἀμαξηλασίας ἔργα ἐπιτετραμμένα, ἔμαθε παρ' αὐτοῦ διὰ τοῦ Καρχηδονίου ὅποια θέλουν εἶναι τὰ ἔργα του καὶ ὁ ὀδηγὸς αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν παῖδα καλῶς νὰ ἐννοήτῃ τὰ καθέκαστα. Ἄλλο τι πλέον δὲν ἔχω νὰ σοῦ συστήσω ἐπρόσθεσεν αὐτὸς, εἰμὶ νὰ φυλάττης ἄκραν σιωπῇ ἐνώπιον τοῦ Δεσπότη, ἄρ' οὐ μάθης τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν, διότι εἶναι τόσον πρὸς τοὺς δούλους του ὑπερόπτης, ὥστε ποτὲ δὲν ἀπειθύνει πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον, ἀλλὰ σημεῖα κάμνει μόνον ὅταν θέλῃ νὰ προστάξῃ ἢ ἐπὶ δελτίων γράφει τὰς προστάγας του. Ἰσαγε τώρα νὰ ζητήσης τὸ ἡμερήσιον (dialium), καὶ ἀμέσως θέλεις ἀρχίσει τὸ ἔργον σου.

Ὅ,τι ὁ Ἀρβινος εἶδεν ἢ ἤκουε ἦτο δι' αὐτὸν τόσον νέον, ὥστε ἡ λύπη του πρὸς μικρὸν ἀνεχαιτίσθη, ἂν ὀλοτελῶς δὲν ἠμπορεῖμεν νὰ εἰπῶμεν ὅτι αὐτὴ ἡλατιώθη.

Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὸν δεσπότην του ἐξερχόμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν πελατῶν του, τῶν αὐλητρίδων καὶ τῶν ἱερέων τοῦ Ἀρεως, περιβεβλημένον τὴν πορφύραν τήθενον, κιναμόμῳ τὴν κόμην ἔχων καπνισμένην, τὰς χεῖρας διὰ κηστριδὸς στιλβωμένας καὶ στολισμένας μὲ δακτύλια, ἅπαντας κεκαλυμμένους μὲ πολυτίμους λίθους, τότε ἡ ἀπορία ἣτις κατέλαβε τὸν παῖδα ἦτον μεγαλητέρα κατὰ πολὺ ἀπὸ τὰς πρώτας ἐντυπώσεις, διότι ποτὲ δὲν ἐφαντάζετο τοιαῦτα ἐξαιτίας πλούτη. Τοιοῦτος ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ βίος τῶν πλουσίων πατρικίων τῆς Ρώμης, ὥστε τὰς οἰκίας τῶν δὲν ἔπρεπε νὰ θεωρῇ τις ὡς ἰδιωτικὰ καταγώγια, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς τῶν ἰσχυρωτέρων τῆς Ἀσίας ἡγεμόνων τὰ μαλθακὰ παλάτια.

Δὲν ἤκούοντο παρὰ φωναὶ τῶν αἰοιδῶν. Στέφανοι δὲ ἐκ ῥόδων τῆς Πέστου ἐρρίμμενοι ἔδω' ἐκεῖ τοὺς ὁποίους ἀφῆκαν οἱ εὐωγοῦντες, ἐκέπαζον τὰ κατώφλια, καὶ ὁσμὴ εὐωγίας ἐξήρχετο ἀκατάπαυστα ἀπὸ τὰ ἡμιανοιγμένα παράθυρα ἀπὸ πρώτας καθ' ἑκάστην τὸ προαύλιον ἦτο πλήρες πελατῶν προσερχομένων διὰ νὰ λάβῃ ἕκαστος τὸ λεγόμενον σπόστουλον, ἤγουν τὸ ἡμερήσιον ἑκατὸν κατρινίων (1), διὰ τῶν ὁποίων ὁ προστάτης (πάτρων) διειτρεῖ εἰς ἑαυτὸν τὰς ψήφους τῶν διὰ τὰς ἀρχαιρεσίας. — Κάποτε δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἐδεικνύετο εἰς τοὺς πελάτας του διαβζίνων μεταξὺ αὐτῶν μὲ βῆμα βραδύ καὶ κεκλιμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸν ὀνοματοκλήτορα δούλον, ὅστις τῷ ἐφώναζε τὰ ὀνόματα ἑκάστου αὐτῶν.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας ἦτο ἀφιερωμένον εἰς τὸν περίπατον ὑπὸ τὰς Στοὰς τοῦ Φόρου γινόμενον, ἢ εἰς τὴν ἀμαξηλασίαν τὴν γινομένην εἰς τὴν Ἀππίαν ὁδόν. Τὸ ἑσπέρης ἦτον ἔτοιμον τὸ δείπνον ὅπου προσήρχοντο οἱ παρᾶσιτοι καὶ τὸ ὅποιον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παρετίνατο ἕως τὰ ἐξημερώματα.

(1) Λεξίς ἣτις ἐσώζετο καίτοις ἀκόμη σώζεται ταῦτα δὲ ἦσαν πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως χάλκινα τινα νομίσματα μικρᾶς ἀξίας διδόμενα εἰς τοὺς ἐπαίτας.

Ἡ τράπεζα τοῦ Κλαυδίου Κορβίνου διεθρullyετο διὰ τὴν ἀβρότητα τῆς. Ἦτο καὶ αὐτὸς μέλος τῆς Γερουσίας τῶν γαστρομάργων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἔταξαν δημόσια βραβεῖα εἰς τοὺς ἐφευρετὰς νέων φαγητῶν, καὶ ὁ μάγειρός του τὸν ὅποιον εἶχεν ἀγοράσει μὲ ὑπέρογκον τιμὴν διακοσίων χιλιάδων στατηρών, ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἐνδοξὸς λαίμαργος Ἀπικίος εἶχε χαρίσει στέφανον ἀργυροῦν ὡς τὸν χρησιμότερον ἄνδρα τῆς πολιτείας. Ἡ τράπεζα λοιπὸν τοῦ Κορβίνου εἶχε τοὺς συνεστιατορας καθ' ἑκάστην ἐκ τῶν εὐγενεστέρων οἰκογενειῶν ἢ τῶν ὑψηλῶν ἀρχόντων τῆς Ρώμης.

Τὴν ἐκπληξὴν τὴν ὁποίαν διήγειρεν εἰς τὸν νέον Ἀρβινος τοιοῦτου εἶδους βίος, διεδέχθη ἀμέσως ἡ περιφρόνησις. Ἀνατεθραμμένος εἰς τὰ λιτὰ ἤθη τῆς πατρίδος του καὶ συνηθισμένος νὰ καταφρονῇ πᾶν ὅ,τι δὲν συνέτεινε εἰς τὸ νὰ αὐξήτῃ τὴν ῥώμην τοῦ ἀνθρώπου, ἢ τὴν σοφίαν του ἀπέστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς του μετὰ μεγαλητέραν ἀηδίαν, ἀπὸ τὴν ἀσκόπον αὐτὴν ἀσωτείαν, καὶ ἔστρεψε τὴν διάνοιάν του εἰς τὴν Ἀρμορικὴν. Ἄλλως τε ἡ μνήμη τῆς μητρὸς του δὲν τὸν ἐγκατέλειπε, διότι ἦτο ὁ μόνος ἔρως ὅστις τῷ ἔμεινε καὶ τὸ μόνον συμφέρον τῆς ζωῆς του. Ἠλπίζε δὲ ὅτι μετὰ σύντονον ἐρευναν ἐδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ ἐντὸς τῆς Ρώμης τὸν ἀγοράσαντα αὐτὴν δεσπότην. Ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθώσῃ τὴν δύσκολον αὐτὴν ἐρευναν ἔπρεπε νὰ δώσῃ νὰ τὸν ἐνοήτωσι προηγουμένως. Ἐδόθη λοιπὸν μὲ ὅλην τὴν ζέσιν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Λατινικῆς ὅσην τὸ μοναδικὸν καὶ βαθὺ πάθος τῆς πρὸς τὴν μητέρα του ἀγάπης ἐδύνατο ν' ἀνάγῃ εἰς αὐτόν. Δυστυχῶς ὁμοῦ ἡ γλῶσσά του συνηθισμένη εἰς τὴν τρχεῖαν Κελτικὴν προφοράν, δὲν ἐλύγιζεν εὐκόλῃ εἰς μαλακωτέρας κλίσεις. Ἡ μνήμη του δὲν ἐφύλαττε τὰς λέξεις τοῦ ἐχθρικοῦ αὐτοῦ λαοῦ εἰμὴ μὲ μνηστικὸν τινα ῥαθυμίαν, καὶ ἐδύνατό τις νὰ εἰπῇ ὅτι ἐν αὐτῷ ἡγήθησαν ὅλα τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα κατὰ τῆς γλώσσης τῶν νικητῶν. Ἀλλ' ἡ θέλησις τῆς καρδίας του ὑπομονητικωτέρας καὶ δυνατωτέρας, κατῳρθωτε νὰ ὑπερνικήτῃ τὴν ἀποτροπὴν αὐτὴν καὶ μετὰ ὀλίγους μῆνας ὁ Ἀρβινος ἐδυνήθη νὰ ἐννοῇ πᾶσαν ῥωμίαν καὶ ν' ἀποκρίνεται.

Ἦρχισε λοιπὸν τότε τὰς ἐρεῦνας του· ἀλλ' ἐνόησε ταχέως ὅτι τῷ ἔλειπον ἡ εὐκαιρία καὶ ἡ ἐλευθερία διὰ τῶν ὁποίων ἐδύνατο νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῶν προσπαθειῶν του· ὁ καιρὸς του ἀνῆκεν εἰς τὸν Δεσπότην του καὶ μόλις καθ' ἡμέραν ὀλίγιστα ὥραι τῷ ἔμεινον διαθέσιμοι. Ἐπέρασαν λοιπὸν ὀχι ὀλίγοι μῆνες χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ μάθῃ τὴν τύχην τῆς Νόρβας.

Ἐνῷ, περίλυπος καὶ ἀπελπισμένος, ἀνεζήτει εἰς ἑαυτὸν τὰ μέσα τὰ ὅποια ἐδύνατο νὰ καταστήσῃ τελειόφρον τὴν προσπάθειάν του, συνέβη νὰ λάβῃ γῶραν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του θέαμα· τι τὸ ὅποιον ἥλλαξεν ὅλως τὰς μελέτας του.

Καθ' ἑσπέραν τινὰ ἐκαθῆτο ἐπὶ τῶν κατωφλίων τῶν ἀμαξῶνων, τὸ πρόσωπόν του κρατῶν ἀνὰ χεῖρας καὶ τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῶν γονάτων ἐρείδων, ὅτε Γερμανὸς τις τοῦ ὁποῖου πολλὰκις παρενήρησε τὸ

πρόθυμον περὶ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ τὸ ἐγκρατές, ἐξήρ-
χετο ἀπὸ τὴν κατοικίαν τῶν δούλων τὴν κεφαλὴν
ἔχων ἑυρισμένην καὶ περιστοιχισμένον ἀπὸ τοὺς συν-
τρόφους τοῦ οἵ ὅποιοι τὸν συνέχαιρον. Ὅλοι δὲ αὐτοὶ
διευθύνοντο εἰς τὴν μεγάλην οἰκοδομήν. «Τί τρέχει;»
ῥωτήσεν ὁ Ἀρβίνος, ὅλος ἐκπληγείας ἀπὸ τὸ θέαμα
αὐτό.

«Εἶναι ὁ Γερμανὸς τὸν ὁποῖον μέλλει ν' ἀπελευ-
θερώσῃ ὁ Δεσπότης ἡμῶν, ἀπεκρίθη ὁ διερμηνεύς.
«Τί λέγεις;» ἐρώναξεν ὁ νέος Κέλτης, δύναται
δουλὸς ποτὲ ν' ἀναλάβῃ τὴν ἐλευθερίαν του;»

«Μάλιστα, ἀφ' οὗ τὴν πληρώσει.

«Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νά εὕρῃ τόσον ἀργύριον
διὰ νά κατορθώσῃ τοῦτον;

«Μιμούμενος τὸν βάρβαρον τοῦτον. ὅστις πρὸ τριῶν
ἡδὴ ἔτων, δὲν ἔκαρπεν ἄλλο παρὰ νά τρώγῃ μίαν φα-
ράν τὰς δύο ἡμέρας, ἢ καλῆτερα νά εἰπῇ διαίρων
εἰς δύο τὸ ἡμερεύον του διὰ νά τὸν περισσεύῃ
τὸ ἐν τῷ ὁποῖον ἐπῶλει καὶ ἀπεταμίευσεν τὰ ἐκ τούτου
χρήματα· οὕτω κατορθώσεν οἰκονομῶν ὀλίγον κατ' ὀ-
λίγον τὰ χρήματά του νά συνάξῃ ποσὸν ἐξ ἡχι-
λιάδων στατήρων μετὰ τοὺς ὁποίους ἐπλήρωσε τὴν ἐλευ-
θερίαν του.

Ἐνδοῦ ὁ διερμηνεύς ἐξήγει τὰ καθ' ἕκαστα τῶν
περιστάσεων αὐτῶν εἰς τὸν νέον Κέλτην, ἔφθασεν ὁ
Γερμανὸς εἰς τὸ ἐστιματόριον ὅπου ὁ Κορβίνος συνέ-
τρωγε μετὰ τοῦ πράκτορος, οἱ δὲ λοιποὶ δούλοι ἐξά-
θροσαν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας μεταξὺ τῶν ὀ-
πίων ἀνεμίχθη καὶ ὁ Ἀρβίνος διὰ νά ἴδῃ τὸ συμβη-
σόμενον.

Ὁ δεσπότης ἅμα ἐπλησίασεν ἔθηκε τὴν χεῖρα ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς του κατὰ πρῶτον καὶ τοῦ εἶπεν, «θέλω
ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς νά γενῇ ἐλεύθερος καὶ νά χαρῇ τὰ
δικαιώματα τοῦ πολίτου Ῥωμαίου.»

Τότε ῥαβδοῦχος τις ὀπισθεν τοῦ πραιτώρος ἱσά-
μενος, τρίς ἠγγίξε τὸν δούλον μετὰ τὴν ῥάβδον, ὁ δὲ
Κορβίνος τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ ἀφοῦ τὸν ἔ-
φερεν γύρω τὸν ἔδωκεν ἐν ἑλαφρὸν ῥάπισμα λέ-
γων πρὸς αὐτὸν γελῶν: «ὕπαγε, ἀλλ' ἐνθυμοῦ,
καὶ ἂν ποτε ἤθελα καταντήσῃ εἰς δυστυχίαν θέλεις
μοὶ δίδει κατὰ χρέος ὡς ἀπελεύθερός μου σύνταξιν
τινα διὰ τὴν τροφήν μου.»

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ Γερμανοῦ μετὰ τῶν δού-
λων, συνεπορεύθησαν εἰς τὸ παρακείμενον καπηλεῖον
ὅπου ἐμελλε νά γενῇ ὁ ἀποχαιρετισμὸς.

Ὅ,τι εἶδεν ὁ Ἀρβίνος ἔφερεν εἰς αὐτὸν νέας σκέ-
ψεις, αἱ ὁποῖαι τῷ ἐγέννησαν νέας ἐλπίδας· ἔως τό-
τε ἄλλο δὲν ἠλπίζε παρὰ νά ἀναζητήσῃ τὴν μητέ-
ρα του νά τῇ εὕρῃ καὶ νά συμπαρηγορηθῇ διὰ τὰς
πικρίας τῆς δουλείας των· ἀλλ' ἡ ἰδέα ὅτι ἐδύναντο
μίαν ἡμέραν καὶ εἰ δύο νά ἀποκαταστηθῶσιν ἐλευθε-
ροὶ ἔφερεν εἰς αὐτὸν ἄμετρον χαράν.

Μετὰ τὴν σταθερὰν καὶ ἑοικυῖαν ἀπόφασιν τὰ ὁποῖα
ἦσαν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ γένους του, ὁ νέος αὐτὸς
Κέλτης ἀπεράσισε χιμῶσας νά ἐτοιμασθῇ τὴν κοινὴν
αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του ἀπελευθέρωσιν ἀσχολόμε-
νος τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀνέρεσιν τῆς μητρὸς

του. Δὲν ἠγνόει παντάπασι ὅτι τὸ τέμα τῶν σκοπῶν
ἦτο καὶ δυσχερὲς καὶ μακρὸν, ἀλλὰ συνηθισμένος
εἰς τὴν ὑπομονήν, ἤξευρεν ὅτι ἔπρεπε νά περιμένῃ τὸν
καιρὸν ἕως ὅτου ὀριμαίετο ὁ καρπός.

Ἦρχισε δὲ νά κόπῃ μέρος ἀπὸ τὴν τροφήν του,
ὅση δὲν τῷ ἦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖα, καὶ ἀνέλαβε τὴν
ἐργασίαν ἑτέρων συνδούλων, οἱ ὅποιοι μετ' αὐτοῦ
συνυπνέτουσαν εἰς τοὺς σταύλους μετὰ τὴν ἀντιμισθίαν
ὀλίγων στατήρων καὶ τὴν νύκτα κατεγίνετο εἰς κα-
τασκευὴν ὀπλῶν τῆς πατρίδος του τὰ ὁποῖα ἐπῶλει
ἀκολούθως εἰς τοὺς περιέργους.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐρεῦνας του διὰ τὴν ἀνέυρεσιν
τῆς μητρὸς του, ἠναγκάσθη νά διακόψῃ αὐτάς, διότι
ἐπελθόντος τοῦ θέρους ὁ δεσπότης αὐτοῦ μετ' ὧν
τῶν οἰκείων ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἐξοχὴν εἰς Βαίους.

Ἡ ὁδοπορία ἐγένετο διὰ φοριῶν καὶ μ' ὀλην τὴν
ἀνάπαυσιν· ὁ δὲ Κορβίνος φοβούμενος μετὰ λόγου
τὰ ξενοδοχεῖα, ἐπρονόησε διὰ νά ἔχῃ καθ' ὁδὸν ἴδια
ἀναπαυτήρια (diversoriola)· οὕτως ἔφθασεν εἰς τὴν
ἐξοχὴν του τέλος πάντων, ἡ ὁποία καθ' ὅλα ἦτο ἐφα-
μιλλὰς τοῦ ἐπὶ τοῦ Καίλιου ὄρους κειμένου παλα-
τίου του.

Ὁ Ἀρβίνος, ὅστις μετὰ λύπην του ἐγκατέλιπε τὴν
Ῥώμην, δὲν ἤργησε νά χαίρῃ μετ' ὀλίγον, διότι ὁ
δεσπότης ὤν ἐπὶ τὸ ἀπλοϊκότερον ἐξῆτει ὀλιγωτέ-
ραν ὑπηρεσίαν καὶ ἐπομένως ἄφινεν εἰς τοὺς δούλους
περισσότερον καιρὸν ἐλεύθερον. Συνέβη λοιπὸν εἰς
αὐτὸν ὄχι μόνον νά ἔχῃ τὰ κέρδη τὰ ὁποῖα ἔκαμεν
ἤδη, ἀλλὰ καὶ τὸν περισσεύοντα καιρὸν μεταχειριζό-
μενος εἰς βροχθεῖαν ἐνὸς γείτονος κηπουροῦ ἐδυνήθη
νά οἰκονομήσῃ μεγαλητέραν χρηματικὴν ὠφέλειαν.

Ἄν δὲ ἀργὰ τῦξαναν τὰ χρήματά του, ἡ αὔξησις
μολαταῦτα ἐλάμβανε χώραν, καὶ καθ' ἑσπέρης ἐβλεπε
τὰ δηνάρια, τὰ κατρίνια, τὰ ἀσσάρια καὶ τοὺς στα-
τήρας μετὰ τόσους κόπους συνηλεγμένα, τὰ ἠρίθμει
καὶ συνέκρουε αὐτὰ μεταξύ των· ὁ δὲ ἤχος τὸν ὁποι-
ον συνέπεμπεν ἢ κρούσις τῶν χρημάτων καθήδυνον
αὐτὸν ὡς ἂν ἦτο φιλάργυρός τις. Ἐκαστον νόμισμα
ρίπτόμενον εἰς τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον πε-
ρεῖιχεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς του, ἀντήχει καὶ τοῦ
ἐφαίνετο ὅτι τοῦτο ἦτο ἡ διάρρηξις ἐνὸς τῶν δεσμῶν
οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν μητέρα του εἰς τὴν δουλείαν.

Ἡ φιλοπονία τοῦ Ἀρβίνος δὲν ἔτιδε καιρὸν εἰς αὐ-
τὸν ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὰς γενναίας τῶν συνδούλων του
συνομιλίας ἢ τὰς κραυγὰς των. Ὦν δὲ μετὰ αὐ-
τῶν ἐθεωρεῖτο ὡς ξένος τις.

(ἀκολουθεῖ).

ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ο ΑΥΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΙΣΤΟΡΙΗΜΑ,

Συγγραφεὺς μὲν Γαλ. ἐπὶ Λεοντὸς Γολ. Idrar,
μεταγραφθεὶς δὲ ἐπὶ Π. Κ.

Κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων
πολέμου, κατέφυγον πολλοὶ Ἑλληνικαὶ οἰχογένειαι εἰς